

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 15. decembra 1905.

Štev. 50.

**Vsled pasivnega odpora tiskarjev izide
današnja številka en dan pozneje. Pri-
hodnja številka izide redno.**

Vabilo na naročbo.

Zopet gre leto h koncu in treba je skleniti
letne račune. Ako naše upravništvo pregleda svoje
knjige, bo pač našlo še marsikak prostor, kjer bi
morala biti vknjižena naročnina, a prostor je prazen,
naročnina še ni plačana. Naj bi torej oni, ki so
zaostali z naročnino, poravnali svoj dolg! Res,
brati list in ne plačati onih par kronic, to ni
preveč častno, posebno ako se pomisli, koliko de-
narja se razmeče brez vzroka, koliko se zapravi
pri pijaci, plesih itd., in malokateremu je žal za
ta denar, ali plačati uboge štiri krone naročnine
za celo leto, to naj bi bilo naenkrat preveč. Kdor
je zaostal, naj torej stori svojo dolžnost čim najprej.

Leto gre h koncu in zato se obračamo do
vseh svojih dosedanjih naročnikov z željo, da nam
ostanejo zvesti tudi v prihodnjem letu. Obenem
pa posebno prosimo naše prijatelje, da storijo tudi v
tem oziru svojo dolžnost, da po mogočnosti raz-
širjajo naš list. Saj „Mir“ kot edini slovenski list
na Koroškem gotovo zasluži, da se rodoljubi na
deželi zavzamejo zanj in mu skušajo dobiti čim
največ naročnikov, in sicer plačujočih naročnikov.
Kajti kaj nam pomaga, ako imamo tisoče naroč-
nikov, ki list berejo, ali naročnino pa ostajajo dolžni
in se morda celo čutijo žaljene, ako se jih opozori
na njihovo dolžnost. Obenem pa se nam celo
vzbuja sumnja, da takim naročnikom ni bogve kaj
za list in njegovo stremljenje, kajti kdor se zanima
za list, bo tudi imel toliko ponosa v sebi, da bo
list tudi plačal. Koroški Slovenci, podpirajte torej
dejansko svoj list, ki je namenjen v prvi vrsti
Vam, v Vašo izobrazbo, Vam v oporo, Vam v
razvedrilo.

Ravno tako pa se obračamo tudi do izven-
koroških naših bratov, želeč, da bi se naš list čim
največ razširil tudi izven Koroške. Večini Slo-
vencev je slovenska Koroška knjiga zapečatená s
sedmimi pečati. Naše razmere so tako različne
od onih v ostalih delih Slovenije, da jih je treba
vedno in redno zasledovati. Ali kako? Drugi

slovenski listi le tupatam na kratko omenjajo po-
samezne važnejše dogodke, ali če se hoče kdo
boljše poučiti o naših razmerah iz pravega, av-
tentičnega vira, čitaj naš list, in potem ne bo slo-
venska Koroška tuja ostalim Slovincem, potem ne
bo več onih čudnih mnenj o nas in naših razmerah.

„Mir“ ostane tudi v novem letu na istem
stališču, kakor je bil dosedaj. Vedno bo najodloč-
nejše zagovarjal pravice slovenskega naroda na
Koroškem; bil je in hoče ostati branik Slovenstva
na najskrajnejši, najnevarnejši meji. „Mir“ mu je
ime našemu listu, ali geslo mu je boj, boj za
ono, kar je in mora biti najsvetejše vsakemu Slo-
vincu, jezik in sveta vera naših pradedov! Boj proti
odpadništvu od teh dveh svetinj, neizprosni boj proti
vsakomur, ki dvigne svojo roko proti temu svetin-
jama, pa bodi, kdor hoče, to je naša naloga, to je
naloga našega lista! Na Vas pa, prijatelji našega lista,
je ležeče, da nam pomagata vršiti našo težavno in
odgovorno dolžnost! Z obilno gmotno podporo, z
velikim številom naročnikov in pa s pridnim, hitrim,
jadrnatim poročanjem bodete pomagali listu do vedno
lepšega razvoja, a list bo s svojo bogato raznovrstno
vsebino potem gotovo ustrezal vsakomur. Skupaj
torej na delo!

Naročnina ostane kakor dosedaj, namreč 4 K
za celo leto, 2 K za pol leta. Naročnina naj se
pošilja naprej in izključno le upravništvu, Ve-
trinjsko obmestje 26, dopisi pa le uredništvu,
Pavličeve ulice 7, v Celovcu.

Uredništvo in upravništvo.

Boj za slovenske matrike.

Kakor smo že omenili, je izšel pred kratkim
uradni odlok knezoškofijskega ordinarijata krškega,
v katerem se nekaterim, ne pa vsem župnikom,
oziroma provizorjem slovenskih župnij zapoveduje,
da se morajo odslej voditi župne matrike v nem-
škem jeziku, dokler c. k. vlada ne izda svojega
tozadevnega navodila. Med tem pa se je dogodil
v Celovcu slučaj, o katerem nam soudeleženec sle-
deče poroča:

„Dne 3. decembra se mi je porodil sin, ka-
terege sem hotel dati krstiti in seveda tudi krst
vknjižiti v predmestni župni cerkvi sv. Lovrenca v
Celovcu. Ker sem pa vedel, da je izšla pred

kratkim okrožnica knezoškofijskega ordinarijata, da
se morajo matrike za nedoločen čas voditi samo v
nemškem jeziku, in ker sta že lani krst in vknjižba
mojega prvega otroka povzročila mnogo hrupa, sem
hotel sedaj stvar, ki je ob enem splošne važnosti
za slovensko uradovanje župnih uradov v sloven-
skem in jezikovno mešanem delu Koroške, dovesti
do odločitve in sem zato naslovil na prevzvišenega
g. kneza in škofa celovškega, dr. Kahn-a, sledeče
pismo:

Vaša Prevzvišenost,
milostivi knez in škof!

Podpisanemu se je narodil včeraj, dne 3. t. m.,
sin, kateri naj bi se krstil v župni cerkvi sv. Lov-
renca v Celovcu, ker podpisani stanujem v tej
župniji. Podpisani sem Slovenec, moja soproga
je Slovenka, in prvi najin otrok je bil lani krščen
v mestni župni cerkvi sv. Egidija po slovenskem
obredniku in tudi slovensko vknjižen v krstno
knjigo. Enako želim tudi sedaj, da se moj novo-
rojenec krsti in vknjiži slovenski.

Ker pa je ravno v zadnjem času izšel neki
odlok preč. knezoškofijskega ordinarijata, vsled ka-
terege naj bi bilo slovensko vknjiževanje v ma-
trike zabranjeno, obračam se tem potom na Vašo
Prevzvišenost, ki se je svoj čas izrekla, da imamo
Slovenci pravico do slovenskih matrik, in prosim,
da Vaša Prevzvišenost kot predstavitelj najvišje
cerkvene oblasti v deželi izreče odločilno besedo,
da se sme krst mojega otroka vknjižiti v župnih
matrikah župne cerkve sv. Lovrenca v Celovcu v
slovenskem jeziku in to tembolj, ker je župnija
sv. Lovrenca v šematizmu krške škofije izkazana
kot dvojezična.

Ako bi se morda našel vzrok, vsled katerega
bi bila slovenska vknjižba nemogoča, bi bil pod-
pisani prisiljen vložiti pritožbo na c. k. ministrstvo
notranjih zadev in, žal, počakati toliko časa s
krstom, da bi bila ta pritožba ugodno rešena.

V nadi, da bo Vaša Prevzvišenost blagovolila
z ozirom na resnost stvari, zadevo rešiti v naj-
krajšem času, morda že tekom jutrišnjega dneva,
prosim blagohotnega pismenega obvestila, se
zahvaljujem v naprej za ugodno rešitev in sem

Vaši Prevzvišenosti

najudanejši

Anton Ekar.

Celovec, dne 4. decembra 1905.“

Podlistek.

Pod belo suknjo.

(Par žalostnih in veselih iz vojaškega življenja — napisal
Josip Bekš.)

V kosarno sem prišel
korajžen, vesel,
sem puško zagledal,
sem jokat začel.
Narodna.

2. Nov dom in prvi križi.

„Jože, poglej jo no, pošast“, je cuknil Lukec
Podrepnikovega Jožeta vselej za rokav, kadar je
zletel mimo električni tramvaj in z naraščajočim ali
pa polegajočim šumom izginil za ogrom kakih ulic.

Tako širokih in dolgih ulic, da bi po njih
drdrali vozovi kar sami, brez konj in pare ali dim-
nikov, kakor je to pri železnicah v navadi, o takih
ulicah in vozovih njegova domišljija še ni zasanjala.

„Kakšna pošast, tak voz je, ki ga goni elek-
trika“, mu je pojasnjeval Jože in potiskal okoli
sebe gnjeteče se zdaj z levim zdaj z desnim ko-
molcem, kakor mu je pač bolje dopuščal čez hrbet
dejani kovčeg.

„O-o-o-o-o, Ja-a-a-a!“ se je čutil Lukec ter
vlekel dim iz viržinke in dežnik po tlaku. „Pa pro-
dajalne poglej, Jože, pa ta-le okna, o-o-o-o-! Bo
pa že lepo pri vojakihi, kaj, vsak dan si bom lahko
razčesal lase pred kakim takim oknom, dozdej sem
si jih moral vselej v škafu vode“, je hvalil Lukec,
in slaba volja mu je zginjala z obraza in iz srea.

„I, kajpada bo lepo, saj ni vse tako res,
kakor so nas strašili“, mu je odvrnil Jože in pljunil
na debelo, a ne namenoma na črevelj mimogre-
dočega, ki se pa ničesar čutivši za to prostoduš-
nost ni zmenil.

„Jože —“ je vzkliknil Lukec, ki je to zapazil.
„Molči, fant, pa vesel bodi, da si vojak —“
ga je potolažil kratko Jože in obenem v potrdilo
svoje zadovoljnosti dregnil pod rebra, da je Lukcu
zmanjkovalo sape.

Smoležev Miha, ki je bil precej rejen fant in
zaostajal nekaj korakov, je počasi prisopihal za
njima; v kovčegu je namreč nosil poleg običajnega
vojaškega orodja in perila še pet parov poštenih
kranjskih klobas in dobršen kos svinjske gnjati, kar
je k nenavadni teži kovčega precej pripomoglo.

„Lukec, kakšnega polka je pa ta-le vojak“,
je pobaral Miha in pokazal na sredi ulice stoječega
policaja.

„Ne vem, od telerije ni; še nikoli nisem
videl takega“, je odvrnil Lukec.

„Jaz pa že dosti; k »kravaleriji« spadajo“,
se je podrepil Jože, ki je več videl in bolje poznal.
„Pa kar njega poprašajmo, kje naj se oglasi-
mo.“

Storjeno. Policaj je nekaj mrmral in kazal
z roko po dolgem na ulico, naposled zamahnil na
levo in obrnil hrbet.

Podrepnikov Jože je sklepal iz njegovih kre-
tenj, da mora biti tista hiša na levi strani koncem
ulice, in vprašane je nekaj več kakor navaden
prostak iz »kravalerije“, če ne morda celo kak
častnik.

Po mestu se ni vriskalo v toliki meri kot
doma; boječi vzkliki so se sicer čuli iz te ali one
manj obljudene ulice, a polnih, prostih in glasnih
vriskov ni bilo čuti. Našim fantom kaj takega ni
moglo v glavo — in zato tudi poskušali niso.

Dospeli so do konca ulice, krenili na levo,
odtod črez most in na trg, kjer jih je čakalo že
okrog par sto fantov — vsi s kovčegi.

To je Lukec tudi zaznal; postajalo mu je
gorko v obraz in po vsem telesu, kakor da se je
napil močnega kuhanega vina.

Zlomka, — si je mislil — čemu pa rabijo
kovčege; saj dobe vendar »kanistre“, kamor denejo,
kar imajo.

Premišljal je, a zaključka ni našel nobenega.
Vse krog njega je pričelo klicati, prositi, vzdih-
ovati...

In kakor bi zaklicalo tudi v njegovem sreu
nekaj — zganil se je, med rebri pa je začutil
težko pest Podrepnikovega Jožeta.

„Kaj pa stojiš in zijaš, ali ne slišiš, da te
kličejo.“

Preril se je polagoma z dežnikom skozi gnječo
do veže, kjer je stala miza, za njo vojak „s tremi“
pod vratom.

„Kako se pišeš?“

„Luka Pokisek“, se je zagovoril zmedeni
Lukec.

Četovodja je predejal nekaj listov in vnovič
prašal:

„Kako se pišeš?“

„Različno; po pratiki Lukež, doma pa sem
bil Lukec, kakor me je klicala tudi Robasova Le-
nica, če jo poznaš?“

Ker nisem dobil do danes, dne 9. decembra, nikakega odgovora in je stvar gotovo nujna, šel sem danes osebno po odgovor. Prevzvišeni knez in škof me je sprejel prijazno, ali mi popolnoma odločno zavrnil mojo prošnjo za slovensko vknjižbo, češ, da ne kaže zopet razburiti duhov. Priznal je, da on osebno gotovo nima čisto nič proti slovenskim matrikam, da bi mu bilo celo ljubo, ako se dajo Slovincem v tem oziru njihove pravice, katere imajo po naravnem in tudi državnem pravu, členu 19. državnega osnovnega zakona, toda matrike so obenem tudi javni, državni zapisniki in zato ima tudi vlada odločevati v tej zadevi. Dvakrat je že v zadnjem času v zadevi matrik zahteval knezoškofijski ordinarijat izjavo deželne vlade, pa do danes še ni bilo odgovora. Ordinarijat in škof sam pa ne more vzeti cele odgovornosti na svoje rame. Slovinci imajo polno pravico do slovenskih matrik, ali — summum jus, summa injuria. Že z nemščino je huda pri izpiskih matrik, kajti tudi te ne razume vsak, kaj pa šele z izpiski, če so slovenski. Čemu torej hujskati (Hetze)! V tem pogledu naj bi se ravnali po besedah sv. Pavla v prvem listu do Korinčanov: „Jed nas ne priporoči Bogu... Glejte pa, da ne bo morebiti vaša prostost pohujšanje slabim. Torej, če jed pohujša mojega brata, ne bom jedel mesa vekomaj, da svojega brata ne pohujšam.“ Z drugimi besedami povedano se pravi to, ne zahtevati slovenskih matrik, dasiravno imamo pravico do njih, da ne pohujšamo — razburimo — Nemcev, ker vse naše skupne sile je treba porabiti v boju proti sovražniku vere.

Sicer pa mi je svetoval Prevzvišeni, da naj grem s svojim otrokom v kako slovensko župnijo na Kranjsko ali Štajarsko, kjer se bo lahko slovenski vknjižilo, g. župnik predmestne župnije sv. Lovrenca mi bo prav rad dal dovoljenje. Jaz sem ostal pri svojem mnenju, da si priborim svojo narodno pravico drugim potom, namreč, da nastopim pritožbeno pot na deželno vlado in ministrstvo notranjih zadev, kajti trdno upam, da se mi mora ugoditi, dasiravno je v resnici c. k. avstrijska pravica bolj luknjasta, kakor najraztrganejši žep najrevnejšega berača.

Ako je torej knezoškofijski ordinarijat vedno pripravljen, ugoditi slovenski zahtevi po enakopravnosti z Nemci, seveda, ako v to privoli tudi c. k. vlada, potem nam je pač pot popolnoma jasno začrtana. Edini pomislek pri celi stvari bi bil le ta, da nam bo visoka c. k. vlada tudi citirala sv. Pavla, ko se bo šlo za naše pravice. Pripravljeni smemo biti na ravno iste razloge, češ, da naj nikar ne hujskamo, naj nikar ne zahtevamo pravic, katere bi bile morda neljube našim nasprotnikom itd. In tako bi postala naša, po členu 19. državnega osnovnega zakona, nam zajamčena pravica zopet — summa injuria (t. j. najvišja krivica) nasproti našim dobrim nemško-nacionalnim prijateljem, kajti to bi bilo vendar „moteenje — njihove posesti“.

Pa si pomagaj, ubogi Slovenec, če si moreš! Ako zahtevaš, kar ti gre po božji in človeški postavi, potem delaš krivico drugemu, ako pa ne zahtevaš, kar ti gre, te potlačijo in ugonobe drugi, to se pravi, vsled svoje mlačnosti tlačiš in ugonabljaš se sam, samomorilec si in nič manjši zločinec, kakor če ubijaš drugega! Misli si še

zraven naklonjenost vseh mogočih oblasti in potem pojdi — k zdravniku za umobolne, kajti zadnji čas je že.

Zgoraj omenjeni dejanski slučaj nam bo morda vendarle nekoliko pojasnil to zamotano zadevo, katero so nam zamotali drugi. Vsekako se bo takoj vložila pritožba na c. kr. deželno vlado, oziroma na c. k. ministrstvo notranjih zadev. Naj že potem izpade stvar kakor hoče, zadnja instanca, upravno sodišče, bo moralo varovati nedotakljivost državnih temeljnih zakonov, in če ne prej, bo tu pravica dobila svoje mesto. Obenem bo pa tudi s tem slučajem rešena cela zadeva, kajti ako se pravica prizna le enemu, se ne more več krivica obdržati napram stotisočem. Na vsak način pa je naša neupogljiva volja, da vztrajamo pri začetem delu in ne odnehamo prej, dokler ne bomo dosegli svojih neoporekljivih pravic!

Koroške novice.

V okrajni šolski svet velikovski je izvoljen za kmetske občine g. župnik Treiber s 16 glasovi. Velikovški župan Pinteritsch je dobil 14 glasov. Živel! zavedni slovenski župani!

Umrli je v Celovcu nagle smrti, dne 13. t. m., infilirani stolni dekan v Celovcu, prečast. gospod Karol Elsler, hišni prelat papežev, konzistorijalni svetnik itd. Umrli je bil dalj časa knezoškofijski kancelar. Rojen je bil leta 1843 v Špitalu, posvečen pa l. 1869. N. v m. p.!

Prodiranje Slovanov. Prošli teden se je vršilo v Gradcu zborovanje, katero je sklicalo nemško nacionalno društvo za Štajarsko. Kot govornik je prvi nastopil dr. Mravlag iz Maribora, ki je v svojem govoru naklobasal toliko neumnosti, da se nam res čudno zdi, da ni vsaj polovica poslušalcev smeja popokala. Mravlag je sam sin slovenskih staršev in kot takšen je seveda najhujši Nemec. Pravil je, da so Slovinci o selitvi narodov zasedli le majhen del Koroške in Štajarske in skoraj vso Kranjsko. G. Mravlag je pač moral slabo študirati svoj čas, posebno zgodovina mu je bila najbrž s sedmimi pečati zapečatenjena knjiga, da še tega sedaj ne ve, kar ve vsak nižji gimnazijec. Čudno je tudi, da se ni oglasil proti tem Mravlagovim zgovinjskim neresnicam navzoči vseučilišni profesor dr. Streintz, o katerem bi bilo pričakovati, da vendar malo boljše pozna avstrijsko zgodovino. Sicer pa dr. Mravlagova zgodovina ne dela na nas drugega vtisa, kakor sploh vsaka takšna nemško-nacionalna veleneumnost: sami sebi hočejo izbrisati oči, sami sebi lažejo, ker v svoji nadutosti mislijo, da že njih beseda požira tisoče Slovencev. Ali tako gladko pa to vendarle ne gre. Slovensko ljudstvo se vedno bolj in bolj zaveda svoje narodnosti in vsa nemško-nacionalna laž, vsa navdušenost ponemčenih Slovencev za njih „mater“ Germanijo, ne bo niti za eno ped premaknila slovenske meje. — Značilno je pa tudi za ta velenemški shod, da so se ga poleg slovenskega Nemca Mravлага udeležile tudi druge visoke „nemške“ glave, kakor naš Dobernik, oče ptujske „giftne krote — Štajerca“: župan Ornik; celjski podžupan s popolnoma nemškim imenom: dr. Jesenko; štajarski deželni

poslanec Lenko, seveda tudi Nemec, in še več drugih takih „Nemcev“. Pametnejši so bili nekateri „višji“ gospodje, ki se niso udeležili tega shoda, kajti najbrž so bili prepričani, da se bo na njem prodajalo v veliki množini — žveplo. — Nemce bo pač ta shod rešil, da jih ne bomo „požrli“.

Manj kultiviran narod je imenoval dr. Mravlag na nemško-nacionalnem shodu v Gradcu Slovence. Rekel je, da so Slovinci tedaj, ko so prišli v sedanja bivališča, naleteli na prvotno alemansko prebivalstvo, katero je bilo ravno toliko bolj izomikano od tedanjih Slovencev, kakor so baje sedaj Nemci izomikanejši od današnjih Slovencev. Zgoraj smo že opomnili, kakšne zgodovinske laži so se prodajale za resnico na omenjenem shodu, sedaj naj pa še nekoliko pripomnimo k velikanski doslednosti veleučnega gospoda doktorja. Splošno je znano, da bolj izomikani narodi preobvladujejo s svojo kulturo manj izomikane, da jim celo narinejo svoj jezik, svoje običaje in navade. To ve tudi dr. Mravlag. Ali tega pač ta gospod ne ve, ali noče vedeti, da se dandanes dobi po celem „nemškem“ Koroškem, katero je bilo po njegovem mnenju vedno nemško, in celo na Tirolskem tja gori do Francensfeste veliko število slovenskih imen krajev, rek, gora, in posebno pa priimkov. Na Koroškem — „nemškem“ namreč — smemo reči, da je velika večina slovenskih, seveda jako slabo ponemčenih imen, ki jasno govore, da so ondi bivali Slovinci in sicer ne posamezno, temveč v gostih naselbinah. Če so pa po Mravlagu bivali tamkaj že od nekdaj Nemci, potem mora Mravlag le priznati, da so bili Slovinci že od nekdaj mnogo bolj kulturni, kakor pa Nemci, sicer ne bi bili Nemci sprejeli od Slovencev imen itd. Slovenski narod je bil torej že od nekdaj kulturnejši kakor pa Nemci, čemur se tudi ni čuditi. Kajti tedaj, ko so Slovinci prišli v današnja svoja bivališča, so bili pastirski in poljedelski narod, dočim so Nemci še v medvedjih kožah lovili divjačino po gozdih. Splošna trditev vseh zgodovinarjev in poznavalcev zgodovine pa je, da je poljedelec kulturnejši od onega, ki se preživlja le z lovom divjačine in roparskimi pohodi med druge narode. G. dr. Mravlag je torej nehote priznal, da smo Slovinci vendarle že od nekdaj boljši, kakor pa naš ošabni sosed.

Kaj hočejo storiti Nemci. Zadnje „Freie Stimmen“ se tudi bavijo z dr. Mravlagovim govorom in hvalijo Boga, da na Koroškem še ni tako slabo za Nemce, kakor je baje na Štajarskem. Kajti tu je baje nekaj mož, ki imajo tako dober nos, „da izvohajo vse naklepe slovenskih hujskačev“. Ali bati se je le treba, da ne pride do poloma. Zato pa je treba, „da Nemci nastopajo naravnost z nasilstvi proti Slovincem, brez ozira na pravico.“ Slovenski učitelji naj se izpode iz Koroškega. Vsi Nemci razun „klerikalcev“ naj se združijo in ustanovi naj se nemški narodni svet za Štajarsko, Koroško in Kranjsko. Slovenskim uradnikom naj se zavije vrat, če ne bodo tulili v nemški rog. Končno se še priporoča brezobzirnost nasproti Slovincem in pomoč v lastni potrebi. Brrr — sedaj bo pa po nas Slovincih!

Miklavžev večer, katerega je priredilo celovško slovensko delavsko društvo v nedeljo, je privabil v prostore rokodelskega doma lepo število vnanjih gostov in celovških Slovencev. Dvorana je

Četovodja je odprl na debelo oči, okrog Lukea pa se je par fantov na glas zakrohotalo.

„Fant, ali veš, da nisi več doma?“

„Robasova Lenica je namreč moja nevesta“ je pripomnil ves rdeč, meneč, da je treba pojasnila.

„Me ne zanima. Ako si tikal do zdaj doma poleg krav in volov tudi še vsakega človeka, ti je bilo prosto, pri nas pa boš vsakega, ki je višji od tebe, vikal — razumeš?“ Lukec je debelo požrl prvi nauk pri vojaki in pokimal. Prepričan je bil, da se mora vikati vsak duhovni gospod kakoršnekele starosti, ker je pač duhovnik, in vsi starejši ljudje — a da bi moral vikati tudi vsakega „višjega“ svoje starosti, mu je bila prva novost na pragu v vojaško življenje.

Ko je povedal četovodji še svoj priimek, je bil za enkrat rešen vseh večjih težav, in za njim so se vrstili drugi fantje. — Iz veže se je videlo na prostrano peščeno dvorišče.

Šele zdaj je prav spoznal, da je ta hiša vojašnica; po dvorišču je marširalo v težki hoji in dolgih korakih z na hrbtu prekrizanimi rokami nekaj vojakov. Kolena so se jim upogibala, kakor bi pretela zdaj in zdaj ulemiti se...

Poveljeval jim je z glasnim, a hripavim glasom korporal. Bolj ob strani pa se je priležno sprehajal mlad častnik, ki je včasih kak postop popravil.

Lukec se je zamaknil v ta prizor, in misel je stopala počasi iz ozadja, misel, trdna in silna: o, da bi bil doma...

Krenil je proti vratom, a par vojakov, ki so bili menda nalašč tam postavljeni, mu je izhod zabranilo.

Videl je še mnogo fantov, ki so prihajali v vojašnico — vsak s kovčgom —, vojašnice zapustil pa ni nihče več; ujeti so bili vsi.

Vrnil se je. Na dvorišču so stale cele gručice fantov, vsi nekako tihi in poparjeni. Med njimi pa sta hodila dva vojaka veselih oči in vriskajočih src, eden s škarjami, drugi s stolom in odvezanim predpasnikom. Ravnokar je ujel prvi Smoležvega Miho:

„Fant, s takimi lasmi ne smeš h „kajzerju“, če nisi Absalón.“

„Kdo bo rekel, da ne, zrastle so na moji glavi, in živega bitja ni v njih.“

A kakor da mu je nekdo prav sladko na srce zapel

— le dol se vsedi, kaj boš stal,

kaj boš stoje — —

Smoležev Miha je že sedel kot jagnje, po njegovi glavi pa so brodile neprizanesljive, vidno sled za seboj puščajoče škarje in pele smrtno pesem. Gosti, črni kodri so padali kakor rožice pod koso in nikomur se niso smilili.

„Vidiš, takole, kadar iznova zrastejo, se pa spet vidiva. Osem tednov je tvoja glava kot zakleta. Vse kar na nji požene, požro škarje.“

Z vrata mu je potegnil predpasnik in ga otreplnil parkrat po hrbtu in prsib, da so odletavali lasje od obleke, Miha pa ni črnil besedice in hotel oditi.

„Ho — ó, še zastonj te bom, seve. Vsak je dal do zdaj po dva „cifa“, mislim, da tvoja buča ni vredna nič manj.“

„Koliko sem dolžan?“

„Dva „cifa“, rekrut, ali dvajset krajcarjev, gospod.“

Mihec ga je hitro odpravil, na stolu pa je sedel že Lukec — za dva „cifa“. Usoda je bila za vsakega enaka in tekom dveh ur ga ni bilo, ki ne bi imel razrite glave.

Dolga soba je bila, kjer je imel Lukec in nebroj njegovih tovarišev odložiti priljubljeno obleko in jo zamenjati za tri leta z vojaško.

Dolga soba; po sredi prostora za dvanajst parov, ob straneh pri stenah slamnic za ravno toliko parov duš.

Nad vzglavjem vsake slamnice je stala k zidu pritrjena prazna polica z različnimi in mnogoštevilnimi železnimi klini, kojih smoter in namen naša družba še ni mogla pojmiti.

Postavili so jih po velikosti. V sobo je stopil visok, bradat človek, pri kojega vstopu so vsi šarži obstali, kakor bi jih kdo ukopal. K vstopivšemu je pristopil narednik, mu živahno salutiral in nekaj javil. Gospod, ki je imel pod vratom „tri“ zlate, je zadovoljno pokimal, zinil glasno besedo in vojaki so se zopet gibali. Iz kota so letele hlače, suknje, plašči, telovniki, črevlji, kape, z druge strani so nosili zopet telečnjake, pasove z nožnicami, puške z bajoneti, vse mogoče in nemo-goče jermenje in druge reči. Kape so bile v prevesni večini vsem prevelike. Čisto naravno; gledalo se je pri njih izdelavi v prvi vrsti na to, da se glava pokrije, in če se je slučajno pripetilo Lukecu in nebroj drugim, da so jim zlezle i ušesa pod njo, je bilo to tem bolje, ker se je bližala zima, in bi se ušesa lahko po ceni in skrivoma ogrela. Hlače so bile pač hlače, ki niso bile na

bila natlačeno polna do zadnjega prostora. Posebno nam je ugajalo, da smo videli tako veliko množico vrlih slovenskih kmetov iz bližnje, pa tudi daljne celovške okolice, osobito iz Kotmarevasi in Hodiš. Tudi č. duhovščina je bila častno zastopana. Ob napovedani uri so otvorili večer tamburaši celovškega društva „Bisernica“ in odigrali par lepih komadov, izmed katerih nam je posebno ugajal „Slovanski valček“. Nato je nastopilo hodiško pevsko društvo „Zvezda“, ki je tudi pozneje prav pridno izpolnjevalo spored. Čast gospodu pevovodji in pevcem! Zbor domačega delavskega društva je zapel dve pesmi: „Napitnica“ in „Slovansko pesem“, izmed katerih je moral vsled občega zahtevanja prvo ponoviti. Igra „Doktor Hribar“ je prav dobro uspela, vzlic temu, da se je prigodila neizgoda, da se je brivec za celo uro zakasnil in da nekateri igralci niso bili vsled tega maskirani. Posebno moramo priznati gospicam Rozmanovi, Hočevarjevi in Močanovi, da so vkljub prvemu nastopu izvršile svoje naloge kar najizbornejše. Moške vloge so bile v rokah gg. Juga, Jesenkota, Ravnika, Resmana in Ekarja, ki so vsi storili svojo dolžnost. Igra je splošno ugajala. Po kratkem premoru je potem nastopil Miklavž s svojim spremstvom, angeljci in parkeljci. V svojem nagovoru se je najprej obrnil do otrok ter jim priporočal pridnost in ubogljivost. Potem se je obrnil do odraslih ter na kratko označil razmere, vsled katerih Miklavž ne more prinašati slovenskemu narodu na Koroškem svojih daril, — ker jih oni, ki bi jih morali dati, nočejo dati. Nato so se razdelila najprej darila otročičem, ki so veselih lic in trepetajočih src odgovarjali na Miklavževa vprašanja, nakar so se potem razdelila darila šaljive loterije, izmed katerih jih je bilo nekaj prav lepih. Darila so se ali nakupila, veliko pa jih je bilo, in to najlepša, darovanih, za kar izreka društvo tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo vsem darovalcem, tudi onim, ki so omogočili društvu prireditve z denarnimi prispevki. Večer je imel lep gmotni uspeh, ki bo društveni blagajni prav dobro došel. Iz cele prireditve pa se je izpoznalo, da je slovensko delavsko društvo v Celovcu činitelj, s katerim se sme in tudi mora računati. Društvo, katero more prirediti take veselice, ima ne samo dovolj pogojev za obstoj, temveč tudi najboljše pogoje za lep razvoj. Društvu častitamo na lepem uspehu in le želimo, da nam v kratkem priredi zopet kako tako lepo zabavo, kakor je bil Miklavžev večer.

Duhovniške in cerkvene stvari. Premeščen je dosednji provizor vetrinski, g. Josip Miklavž, kot kaplan v Št. Ilj ob Dravi. — Razpisana je služba kateheta v Velikovem (vdrugič) do 17. t. m. — Župnija Št. Jurij na Strmcu je razpisana do 12. januarja 1906 (patronat gosposčine Landskron).

Obesil se je v nedeljo dne 3. t. m. na Križni gori poleg Celovca kočevski krošnjar Janez Jonke. Doma je imel veliko družino in najbrž je bil slab zaslužek kriv, da si je dal vrv okrog vrata. Nemci naj bi pač boljše podpirali svoje rojake „aus dem bedrohten Land“.

Izpod sinjega vrha. Zadnji „Mir“ nam je naslikal naše narodne grehe med Slovenci na Koroškem sploh, a danes naj priznamo, da največ grešimo v narodnostnem oziru res mi Slovenci v Spodnjem Rožu. Če romaš od humberskega mosta

vsakega posebej umerjene, temveč le po splošni velikosti, kakoršna se je pričakovala vsako leto, Bog zna, koliko desetletij že. Gumbov navadno ni bilo najti na obleki, ker ima vsak novinec penze, volja pa se mu — hočeš, nočeš, moraš — vcepi. In zgodi se vsako leto, da se prišijejo vsakemu delu obleke novi gumbi le zato, da jih pozneje, ko se odpravljajo fantje po treh letih domov, zopet potrgajo čes, dobil sem take, zakaj bi jih še ne pustil. Naravno je to, in tudi pri vojaki se dobre šege in navade ohranjajo. Puške so jim bile razdeljene po imeniku, telečnjaki pa brez imenika in ne glede na to, kdo dobi tega, kdo onega. Črez dobro uro je zapustilo sobo trideset sicer čudnih in malo smešnih vojakov, po civilistih pa ni bilo dosihmal več sluha. (Dalje sledi.)

Koroški deželni hipotečni zavod nam javlja, da se je do 1. decembra 1905 prišlo 2275 posojil in izdalo zadolžnic v istem številu za 12.439.400 kron. Meseca novembra je došlo 45 prošenj za posojila v znesku K 241.900, dovolilo pa se je posojilo 44 posojilnicam v znesku K 208.500. Posojil se je prišlo meseca novembra v znesku K 94.200.

Slovenci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gosp. Izop, kosarnske ulice številka 7.

pa gori do Sveč, boš gotovo mislil, izvemš šentjansko župnijo in eno gostilno na Bistrici, da hodiš po blaženem rajhu, tam gori kje ob Renu. Gut tok, gutomt itd., in tudi pristno germanski heul moraš slišati povsod. Najbolj nemčurski kraj v celem Rožu pa je gotovo Bistrica. Uradniki ondotnih tovarn imajo neomejeno oblast, ne le med delavci, ampak oni zapovedujejo tudi okolici. Tu bo treba dramila, in sicer dobrega dramila, da bodo kmetje kakor tudi delavci spoznali in se prepričali, kdo mora pravzaprav gospodovati v slovenski občini. Treba bo posebej združiti delavce, delati tudi na to, da se združijo kmetje in potem po shodih buditi in učiti ljudstvo, da bodo dobili ono samozavest in pogum za delo sebi in domovini v blagor, kakor naši bratje onstran Karavank. Saj ljudstvo splošno ni niti najmanj naklonjeno nemškim in nemčurskim privandrancem, le nevedno je. Zato pa je treba pouka. — Na delo za razširjanje „Mira“ k novemu letu, nam kliče navdušeni rodoljub. Da, to je gotovo lepa misel, priporočati znanec in prijatelj dobre narodne časopise. A ravno tako kakor je lepa, je ravno tako težka ta naloga. Vse polno je izgovorov; enemu je predrag, drugemu zopet je premalo novic itd. Dobro je le, da so to le nekaterniki, drugi pa naročijo vsaj „Naš Dom“ ali „Domoljub“. Žalibog, da tudi ptujška „giftna krola“ kvaka tupatam po Spodnjem Rožu. Vsekako pa bi bilo želeli, da bi tudi „Mir“ prinašal kratke novice iz širnega sveta, kakor najprej o ruskem revolucionarnem gibanju, katero naše ljudstvo zelo zanima, kakor tudi o boju za enako, občno in direktno volilno pravico v naši državi.

Radlše. Naše izobraževalno društvo je napravilo dne 8. decembra t. l. popoldne društveno zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano. Po pozdravu g. podpredsednika zapoje društveni moški zbor pesem „Domovina“. Temu je sledil poljuden gospodarski govor: „Kako si v drugih krajih kmetje sami pomagajo.“ Govornik je razpravljal, zakaj in kako so začeli kmetje sami ustanavljati hranilnice in posojilnice ter raznovrstne gospodarske zadruge. V naših planinskih krajih, kjer se ljudje večinoma pečajo z živinorejo, so jako razširjene zadruge, ki se pečajo z mlekarstvom in se imenujejo „mlekarnice“. Mlekarstvo je dandanes v mnogih krajih dobro razvito in je gotovo stalen vir dohodkov za kmeta. Treba je tedaj gledati na to, da gre mleko vsak dan v denar. Posvetovali smo se, ali bi pri naših razmerah tudi kazalo ustanoviti mlekarstvo, a prišli smo do zaključka, da bi se mlekarstvo pri nas ne izplačalo. Ker od nas ni daleč v Celovec in ker se v Celovcu svede mleko lahko proda, bodo kmetje rajši skupno odpravljali sveže mleko v Celovec. Določilo se je, da se začne z vožnjo mleka v Celovec hitro po Veliki noči. Kmetje, pripravite se in prodajte krave, ki so morebiti slabe molznice, in kupite dobre molznice. Ker se je bilo pri posvetovanju oglasilo tudi več kmetov k besedi, je bilo to zborovanje prav zanimivo. Ko so bili še pevci zapeli nekaj lepih pesmi, je zaključil gospod predsednik zborovanje.

Glinje. Prejšnjemu najemniku Tonijeve gostilne v Glinjah, g. Širic-u iz Leš pri Prevaljah, ste bili iz kurjice ukradeni dve kuri. Njegova pravica je bila, da je tatvino ovačil pri c. k. orožništvu v Borovljah, in tega mu tudi nobeden pameten človek ni zameril. Da je pa obdolžil gotove osebe, je bilo od njega tembolj predrzno, ker ni bil domačin in je bil najemnik priljubljene stare Tonijeve gostilne ter kot tak živel od naše naklonjenosti in prijaznosti. Toda resnične podlage in vsekakih dokazov je manjkalo in zategadel je tudi g. Širic slavno pogorel, ker s svojim nespametnim in pretiranim postopanjem ni dosegel ničesar drugega nego to, da je napravil obdolženim nedolžnim osebam neljuba pota, sebi pa pridobil pri nas slab glas, kateri bi mu bil občutljivo škodoval pri njegovi obrti, ako jo ne bi bil k sreči popihal iz Glinj. Naj znanprej v takih slučajih bolj previdno in pametno postopa, nego v Glinjah. Mi Glinjčani pa se bomo od zdaj naprej „tujcev“, posebno pa neznačajnih omahljivcev izogibali. Prišli smo namreč do zaključka, da se nam v obraz prilizljivo obnašajo, a za hrbtom pa se nam rogajo in nas tepejo s podlim, breznačajnim obrekovanjem. Takim ljudem pa pokažimo v bodoče resnico!

Medgorje-Podgrad. (Vprašanja.) Občinski odbor je dne 19. listopada t. l. za občinskega ubožca Alojzija Sporn-a, 8½ leta starega, tačas pri po domače Habniku, bivšem županu (že 4 leta) podpora po 4 K na mesec — ustavil! Na podlagi tega sklepa vprašamo Vas, zaslužni g. župan, p. d. Krasnik: 1. Od kdaj je postava o javni skrbi za ubožce odpravljena? 2. Ali je odpravljena za vse ali samo za tega otroka, ki naj zdaj od zraka živi, ker je pri „ta črnih“? V šolo (10 minut daleč) hodi že 1½ leta in pravi, da mu prav nič ne pokažejo in zato nič ne zna, in zdaj ima priti na Skarbin, 1½ ure od „nemške“ šole v

Grabštanju! Vprašamo, ali je tako ravnanje napredno in vestno? Ali to ni pristransko ali po vaše „partajš“? 3. Ali bodo drugim ubožcem zato podpore zvišane ali pa — znižane? Govori se tukaj celo, da je bil neki mojster, kojega žena ima kajžo, tudi že zelo — potreben! 4. Ali bodo tudi drugi tega otroka zastopj preživili? Čitateljem „Mira“ naznanjamo, da je Habnik tega otroka velikodušno zastopj hranil, da se vsaj kaj — nauči!

Radovednež.

Apache. (Naša šolska uprava.) Začetkom tega meseca se je otvoril pri nas redni šolski pouk, če ga smemo tako imenovati. Izročil se je gosp. nadučitelj iz Mohlič, ki pride po 3 krat na teden v našo učilnico, in sicer: v sredo, četrtek in — nedeljah. Radi pouka ob nedeljah je ljudstvo skrajno nezadovoljno. Čudimo se, da c. kr. šolska oblast tako dolgo ne izreče samostojnosti; skusili bomo uganiti zakaj?!

Timenica. Lansko leto po binkošti je bilo Matiju Hobišu, posestniku v Vasivesi ukradenih 200 gld. Sum je šel na Ruperta Dobernika, kateri je iste dni bil pri posestniku na delu. Vse priče so govorile zoper njega in tako je bil obsojen. Presedel je zaporu 6 mesecev in — po nedolžnem; zakaj pravega tatu so prijeli šele sedaj, in sicer je ta 16letni Vincenc Kule. Hotel je pri vaškem gostilničarju zmeniti desetak in s tem se je izdal. Prijeli so ga in našli pri njem še 40 gld. Vse drugo je že zapil in zaigral.

Škocijan. Navdušeni od sijajnega uspeha „Miklavževega večera“ v Celovcu, na katerem smo bili zastopani po 10 zastopnikih — dveh odbor-niki domače Ciril-Metodove podružnice, štirih fantih in štirih mladenkah — smo sklenili, da tudi pri nas doma zopet enkrat skličemo vrle domoljube pod okrilje podružnice šolske družbe sv. Cirila in Metoda na običajen vsakoleten občen zbor, kateremu sledi prosta, neprisiljena zabava s petjem in se uprizorite tudi dve gledališki igri. Natančnejši podatki se najdejo v ravno tem listu med društvenimi poročili. Nadejamo se obilne udeležbe tudi iz sosednjih župnij.

Velikovec. (Pridite na božičnico!) Kakor je iz vabila razvidno, napravi naša „Narodna šola“ na kvaterno sredo, dne 20. t. m., običajno slavnost, katera obeta letos kot deseta božičnica biti posebno slovesna. Igrali se bote dve krasni igri: versko ginljiva „Sv. Alojzij“ in šaljivo-vesela „V gospodinjki šoli“. Kdo ne ve, kakšno privlačilno moč ima sosebno ime „Sv. Alojzij“, patron nedolžnosti, na našo verno slovensko ljudstvo! Priprave so že v polnem tiru. Otroci-igralci bodo nastopili v krasnih oblačilih, ki so se nalašč v ta namen napravila. Najvljudnejše vabimo tedaj na našo slavnost vse Slovence in Slovenke od daleč in blizu, sosebno pa one iz bližnje naše podjunske doline. Opozarjamo, naj pridejo udeleženci o pravem času, ker slavnost se začne točno ob drugi uri popoldne. Sama igra „Sv. Alojzij“ bo trajala cele tri ure, naj si tedaj udeleženci tako uredijo, da morejo pri slavnosti do konca navzoči biti. Pripomnimo še, da se dan poprej, v torek dne 19. t. m., vrši posebna predstava za naše otroke. Lahko se oni, katerim se v sredo ni mogoče udeležiti slavnosti, udeležijo slavnosti v torek ob drugi uri popoldne. Prostora je obilno, namreč za 800 ljudi. Komur le srce za naš narod bije, naj ne zamudi naše slavnosti se udeležiti. Pridite torej!

Velikovec. Vse delo pri novi telovadnici naše „Narodne šole“ je zdaj popolnoma dognano. Okna in vrata so se letos drugokrat pleskala, meseca avgusta se je pa prostorna dvorana zelo krasno slikala. Slikarsko delo je izvršil slikarski mojster Jakob Vider v Velikovem. Poseben kinč prostorne dvorane so krasno slikani deželni grbi vseh štirih slovenskih dežel in veliki avstrijski grb in pa dve veliki stenski podobi „Jezus prijatelj otrok“ in „sv. Ciril in Metod“. Slednji dve sliki je na svež omet prav lepo slikal slikar Medard Skuk, p. d. Ambružej v Podapu pri Dobrlivasi. Meseca prosinca že postavilo se je telovadno orodje, ki je celo popolno in vstreza najmodernejšim zahtevam. Telovadno orodje je tako postavljeno, da se ob času predstav po na stropu pritrtjenih tirih more pomakniti ob stene, tako da dvorana postane popolnoma prazna. Vse delo je jako izvrstno izvršila tvrdka Ivan Kurijal v Gradcu. Za predstave smo omislili dve galeriji, tako da morejo tudi udeleženci, ki celo zadaj stojijo, lahko predstavu zasledovati. Garderobna sobica, v kateri se otroci igralci ob času predstav oblačijo, se drugokrat rabi kot gladilna soba. Omislila se je za to sobico posebna železna gladilna peč, na kateri se osem gladilnikov ob enem greje, da more več gojenk hkrati gladiti. Povabimo torej slovenske rodoljube, sosebno dobrotnike naše „Narodne šole“, da se ob priliki o tem našem napredku osebno prepričajo.

Št. Peter na Vašinjah. Z ozirom na dopis iz Št. Petra v zadnji številki „Mira“ bodi resnici na ljubo povedano, da je naš g. nadučitelj še eden

tistih redkih učiteljev, kateri so nam v narodnem oziru, kolikor jim je kot učiteljem na Koroškem mogoče, pravični. Otroci, izstopivši iz naše šole, so se toliko priučili slovenščini, da jim je mogoče slovenske knjige z razumom brati, česar o večini drugih utrakvističnih šol na Koroškem ne moremo reči. Naša občina bi v verskem in narodnem oziru pač drugače izgledala, če bi g. nadučitelj tekem 26 let, kar služi pri nas, svoj upliv v nam nasprotnem duhu porabil. Kar se pa tiče zadnjega dopisa v „Miru“, povemo le toliko, da se iz besedi, govorjenih v gostilni pri kupici vina, z ozirom na osebno prepričanje ne more ničesar sklepati. Dolžni smo g. nadučitelju, dasi tudi ni v vsem naših nazorov, za njegovo nepristransko in trudapolno delovanje tekem 26 let pri nas le hvalo.

Šmihel nad Pliberkom. Na zahtevo krstnih botrov se je dne 5. t. m. zapisal novorojenec staršev kovača Rebernika na Bistrici z imenom Stanislav slovensko in krstno knjigo. To je prvi slovenski vpis v matrike slovenske fare Šmihel. — Dne 3. t. m. je govoril potovalni učitelj g. Šumi iz Velikovca tukaj v gostilni pri Likebu o živinoreji in marsikateri drugi važni kmetijski stvari, katere so v korist vsakemu kmetovalcu. Žalibog, da se je udeležilo le malo število kmetov, kar je znamenje, da je malo zanimanja še tukaj napram zgornjim Korošcem.

Dob. (Občinske volitve.) Dne 7. decembra t. l. smo imeli za Blato občinske volitve. Take vroče volitve še do sedaj nismo imeli kot letos. Naši nasprotniki, posebno učitelji, so se silno potrudili in so se posluževali vseh sredstev, da bi si pridobili večino v odboru; toda varali so se. V tretjem razredu smo bili gotovi; najhujše smo se bili za drugi razred, ker ta je odločeval. Prvi je bil po našem mnenju tako izgubljen za nas. Ali prišlo je drugače, premagali smo jih v vseh treh razredih, tako da še en nasprotnik ni prišel v odbor. Voljeni so bili samo zavedni slovenski in krščanski možje. Takega poraza si naši nasprotniki niso mislili. Eden je namreč med volitvijo rekel zasmehljivo: „Bomo morali gosp. Likebu reči, da nam čokolade skuha, če bomo „durh fal“ dobili.“ (Res dostojno govorjenje. — Op. uredništva.) Tega ne vem, ali so mu res rekli, da naj skuha, ali ne, to pač vem, da čokolade niso čakali. So jo rajši prej popihali kot prah pred vetrom. — Prej se je pri nas vedno enoglasno volilo. Kar se pa učitelji in tuji mešajo v volitev, je pa vedno več strank. Obžalujem samo, da se naši kmetje pustijo od takih nasprotnikov zapeljati, kateri pri vsaki volitvi, bodisi državna, deželna ali občinska, povsod nemčursko volijo. Ostanimo mi kmetje vedno trdno zvezani med seboj in ne pustimo se od nasprotnikov zapeljati, če hočemo mirno in dobro gospodariti. Kako osorno so nasprotniki proti nam nastopali, Vam danes ne bom poročal, ker to že tako vsak čitatelj „Mira“ dobro ve. Živeli vrli slovenski volilci!

Drvešavas pri Pliberku. (V slovo.) Minulo soboto poslavljaj se je od nas gosp. France Pavlinovič, uradnik južne železnice. S težkim srcem smo ga pustili odhajati v tujino, ker smo vedeli, da gre od nas blag, značajan mož, zvest, odkritosrčen prijatelj, prava slovenska štajarska korenina. Preselil se je k železniškemu odseku v Spital. Naša najboljša voščila spremljajo njega in njegovo družinico v tujino, a v naših srcih mu ostane zmirom še prostorček.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Za národno šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Mohorjani v Globasnici 5 kron, Peter Bajs v Dvoru 10, Mohorjani v Selah 6, Val. Šlemic v Svetnivasi 10; Fr. Kobentar, župan v Št. Jakobu, 100; Mikula Jak., Radišnjak, 50; dr. Jakob Sket, profesor v Celovcu, 100; Serajnik Peter, provizor na Dholici, 10; Jelenik Marija na Tešnji 2, Rat Franca v Št. Jakobu 1; Mohorjani v Švabeku in na Suhu 6; Vacl. Čech, župnik na Radišah, 4; Urh Tolmajer na Radišah — 40 vin.; Kovačič Janez, Andrej Podjerbergom 5; Fant iz Spodnje Bistrice 2, Sović v Slovenjemgradu 10; dr. Fr. Jankovič, nabral v Kozjem 12/80 vin.; ob 40letnem jubileji g. nadučitelja pri D. M. na Zili zbrani častilci 34 kron. Skupaj 368 kron 20 vin. Prisrčna hvala vsem darovalcem!

Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu.

Beljak. Kakor znano, dobil je gosp. France Eller, nadučitelj pri Mariji na Zili, častno kolajno za 40letno službovanje. Ob tej priliki se je napravil vrlemu gospodu Fr. Eller-ju, dne 2. dec. t. l., častni večer v Prošovičah v gostilni pri Šumiju. Udeležilo se je tega večera mnogo beljaških Slovencev, odbornikov krajnega šolskega sveta, kakor drugih posestnikov. Bilo nas je čez 30 oseb. Videlo se je, akoravno ima gospod Eller v svojem šolskem okraju mnogo nasprotnikov kot Slovenec, da stojijo na njegovi strani še možje poštenjaki,

ki znajo ceniti in spoštovati njegov trud, ki ga je imel skozi celih 40 let deloma z njimi, deloma z njihovimi otroci pri Mariji na Zili. V lepem govoru je orisal domači govornik delovanje gospoda jubilarja, posebno še omenil težko stališče, katero je imel kot Slovenec. Akoravno vesten, nepristranski in dobrotljiv na vse strani, vendar so ga napadali in tožili samo zaradi tega, ker ni zatajil svoje slovenske narodnosti. V vidno njegovo veselje sedeli smo skupaj do rane ure. Gospodu nadučitelju Fr. Eller-ju pa želimo najmanj še 40 let zasluženega počitka v dobrem zdravju. Bog ga živi!

Iskrena prošnja.

Na kvaterno sredo, dne 20. decembra t. l., nameravamo v naši „Narodni šoli“ napraviti deseto božično slavnost. Da bomo mogli tudi letos naše otroke, ki so po večini otroci ubogih staršev, obdarovati s primernimi darovi, posebno z obuvalom in obleko, obračamo se zaupljivo do vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da bi tudi letos naše šolske mladine ne pozabili in nam blagovolili poslati blagohotnih darov v blagu, posebno pa v denarju. Ker nas pa od božične slavnosti loči le še kratek čas in ker imajo naše č. sestre z nakupovanjem in prireditvijo darov za toliko otrok silno veliko posla, usojamo si prvi prošnji dodati še drugo ponižno prošnjo, da naj bi preblagi dobrotniki blagohotne darove blagovolili prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v poprej presrečno zahvaljuje

vodstvo „Narodne šole“.

V Št. Rupertu pri Velikovcu
dné 18. listopada 1905.

V a b i l o

k

deseti slavnostni božičnici

ki se priredi

v „Narodni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Št. Rupertu pri Velikovcu

na kvaterno sredo, dne 20. decembra 1905 l.
ob 2. uri popoldne.

Spored:

1. Slavnostni govor, govori Bruner Micika.
2. Drugi govor. Gril Franca in Rodler Rozika.
3. Petje: „Božična.“ (P. A. Hribarjeva.)
4. Deklamacije: a) „Pri jaslih“ (Edlacher Amalija), b) „Novoletna“ (Kunstl Tonček), c) „Bodimo veseli“ (Mesner Jurček), d) „Veselo dete“ (Vehovec Micika), e) „Božje dete“ (Limpouch Rezinka), f) „Sirota na sveti večer“ (Lasnik Katka), g) „Miklavž“ (Ravter Lipe), h) „Staro leto“ (pojo: Kramer Miklavž, Wutti Ožbolt, Kramer Fanica, Lipnik Katka, Jese Zofija).
5. Petje: „Dolenjska.“ (Poje 3. in 4. razred.)
6. Igra: „Sv. Alojzij“, uprizori 11 dečkov in 2 deklici.
7. Petje: „Božična“, Lavtizarjeva.
8. Igra: „V gospodinjski šoli“, uprizori 7 deklet.
9. Petje: „Venec narodnih pesmi“. Sestavil Fr. Kimevec.
10. Razdelitev božičnih daril.

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske mladine
»vodstvo Narodne šole«.

Kupujte národni kolek!

Uradnikom in uslužbencem avtonomnih uradnikov.

Mnogo let se že borijo privatni uradniki za dosego preskrbljenosti za starost in dosegli so, da je vlada predložila tozadevni zakonski načrt državnemu zboru. Akoravno so se ravno tako, kakor drugi privatni uradniki, uradniki in uslužbenci avtonomnih uradov potegovali za starostno preskrbljenost, se navzlic temu v tem zakonskem načrtu ne ozira na nje. Naša dolžnost je sedaj, opozoriti vlado na to zahtevo, da se tudi za uradnike in uslužbence avtonomnih uradov, kojih delovanje je največjega pomena za uspešno in redno poslovanje državnih uradov, potrebno ukrene.

Da pa bode vlada videla, da je to zahteva nas vseh, je potrebno, da se opozorimo potom peticij slovenske poslance, da se krepko zavzamejo za nas. V ta namen naj vsak uradnik in uslužbenec avtonomnih uradov pošlje sledečo peticijo enemu izmed slovenskih državnih poslancev ali pa „Društvu avtonomnih uradnikov za slovenske pokrajine v Velenju“, katero bode peticije poslalo državnim poslancem!

Peticija naj se glasi:

Velerodni gospod!

V kratkem se predloži državnemu zboru načrt za starostno preskrbljenost privatnih uradnikov.

Ker pa se načrt ne ozira na uradnike pri občinah in v okrajnih zastopih, prosim, da blagovolite takrat, ko se bo o tem načrtu v državnem zboru sklepalo, zahtevati, da se uvažujejo tudi uradniki občin in okrajnih zastopov v tem zakonu.

O gmotnem položaju uradnikov avtonomnih uradov se je že veliko pisalo in govorilo v javnih zastopih; od raznih strani se je poudarjala potreba, da se njih položaj izboljša, predložile so se tudi že tozadevno razne peticije državnemu zboru; ker pa ravno uradniki avtonomnih uradov med privatnimi uradniki največ storijo za državo, je opravljena zahteva, da država skrbi za starostno preskrbljenost teh uradnikov.

V nadi, da bode to opravičeno zahtevo o priliki razprave v državnem zboru podpirali, beležim z najodličnejšim spoštovanjem

(Podpis.)

Umestno bi tudi zelo bilo, da bi enake peticije vložili tudi odbori okrajnih zastopov in občin, ker izboljšanje razmer avtonomnih uradnikov postavnim potom bode vedno le v korist uradov samih.

Delati moramo z vsemi sredstvi, da dosežemo sedaj iste pravice kakor drugi privatni uradniki, ker pozneje ne bomo osamljeni ničesar dosegli. Vsak uradnik in uslužbenec avtonomnih uradov naj uvažuje v svojem lastnem interesu ta poziv in naj nemudoma odpošlje navedeno peticijo.

Odbor.

Društveno gibanje.

Slovensko delavsko društvo v Celovcu ima v nedeljo, dne 17. t. m., zvečer ob 8. uri, pri Cavzniku v Celovcu, svoj redni mesečni shod. Na sporedu je govor o splošni volilni pravici. Člani in prijatelji društva se vljudno vabijo k najobilnejši udeležbi.

Beraškemu klubu v Celovcu so pristopili: ob priliki katoliškega shoda na Dunaju: gg. dr. Hudelist, Šervicelj, Kobentar kot kralji, gg. Ekar, Fritz, Šporn, Milonik, Kompos, Šaler, Vošpernik kot častni člani. Vsega skupaj se je nabralo na Dunaju ob tej priliki 15 K. Nadalje so pristopili: g. župnik Ebner kot nadkralj, gg. dekan Ogriz, župnik Bergman, prošt Randl kot kralji; gospica Leni Rozmanova kot častna članica; gg. Vaniček, Peterman, Kaplan, deželni poslanec dr. Pupovac, Gabron, Hedenik, Hochmüller, dr. Breje, dr. Ehrlich, Premru, Miklavž, dr. Brence kot častni člani. Hvala vsem darovalcem! — Posebno veselje smo imeli, ko je prišlo iz Kotmarevasi nabranih 1500 beličev in 250 dvobeličev. Bilo je to toliko kufra-stega denarja, da je moral g. župnik Ebner kotmaroveški si dati vpreči na novi železnici na Žih-poljah tovorni vlak. Ta je komaj pripihal v Celovec. Teža je pa bila taka, da so vse tračnice (šine) gredé popokale in so se mostovi porušili. Radi tega bodo vlaki po novi progi mogli šele spet voziti prihodnjo jesen. — Namesto božičnih in novoletnih voščil je podaril g. župnik Št. Bayer 2 K beraškemu klubu. Pričakujemo obilo posnemalcev!

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Škocijan in okolice priredi na praznik sv. Stefana, to je na 26. decembra t. l., ob pol 4. uri popoldne, svoj letni občni zbor v gostilni pri „Majarju“ v Škocijanu po običajnem sporedu. — Okrog 6. ure zvečer se uprizorita dve igri („Naš župan“ in „Nemški ne znajo“). Vmes se pevajo narodne pesmi. Otroci naj se ne umešavajo sami med zborovalce, temveč naj bodo pod nadzorstvom staršev. Vstopnina znaša za moške 15 krajcarjev, za ženske 10 krajcarjev za osebo. K najobilnejši udeležbi vljudno vabi vse rodoljube

odbor.

Graška podružnica beraškega kluba celovškega izročila je po svojem predsedniku glavnemu klubu v Celovcu 1063 beličev, ki so se do sedaj nabrali v Gradcu. Žalibog gre nabiranje v Gradcu le bolj počasno, ker štajarci svoj denar rajši nalagajo v spodnještajarska vina, nego pa za toliko potrebno šolo v Št. Jakobu na Koroškem, ki si jo bomo sezidali bržkone koroški berači čisto sami in jo bomo potem lahko imenovali svojo beraško šolo. Očitno se nam je celo v Gradcu beračenje, češ, da „ne vzgajamo naroda do samostojnosti!“ Izvenkoroški naši rojaki žalibog nočejo odpreti svojih oči, da bi naše razmere bolj spoznali. Edini naš častni član je Korošec g. narednik M. Arnejc.

Javna zahvala.

Že več let so se dogajale v naši občini nepravilnosti, da se je vtikalo občinsko predstojništvo

v oskrbovanje naše soseske in je soseska bila vsled tega oškodovana za več tisoč kron.

Po posredovanju katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem se nam je posrečilo doseči naše pravice. Pri obravnavi dne 4. t. m. se je podpisano predstojništvo po svojem zastopniku g. dr. Ferlanu, koncipijentu g. dr. Brejca, odvetnika v Celovcu, lepim potom poravnalo z zastopnikom občine in županom g. Ehrlichom za znesek 3000 K, katere bi morali plačati tisti, ki so denar nepravilno porabili.

S tem se je tudi izkazalo pravično nastopanje nepristranskih moč, ki so v letih 1897 do 1899 že opozarjali na omenjene nepravilnosti, pa so pri svojem podjetju propadli po posredovanju merodajnih krogov, ki so stali na strani občinski upravi.

Podpisano predstojništvo ukovske soseske se tem potom zahvaljuje katoliško-političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem, kakor tudi g. dr. Brejcu, za trud in požrtvovalno delovanje ter prosi ob enem še nadaljne blagohotne podpore.

Načelnništvo soseske v Ukvah
dne 10. decembra 1905.

Jakob Kolarič-Tonč,
načelnik.

Književnost in umetnost.

Minka Govekar: Ruska Moderna. V založbi knjigotržnice Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani je izšla knjiga, ki nam podaja v slovenski besedi nekaj krajših, a rekeli bi, gotovo najzanimajših del ruskih modernih pisateljev — Maksima Gorkega, Skitalca in drugih novejših zvezd na ruskem leposlovnem polju. Prevod je oskrbel slovenska pisateljica gospa Minka Govekarjeva. Prevod se čita prav gladko, jezik je lep. Kogar zanima moderna struja v ruskem slovstvu, bo z veseljem segel po tej knjigi. Knjiga se naroča v zgoraj omenjeni knjigotržnici ter stane broširana 4 K, elegantno vezana pa 6 K.

Koledar za kmetovalce 1906. Dobili smo novo prepotrebno gospodarsko knjigo. Tvrdka Ivan Bonač v Ljubljani je izdala jako pripravno ročno knjižico „Koledar za kmetovalce“, katero je strokovno sestavil g. mlekarški nadzornik J. Legvart. Vsi drugi narodi že imajo take žepne kmetijske zapisnike, le slovenski narod je bil izjema. Naprednejši posestniki so se posluževali nemških koledarjev, kateri so ne le jako dragi, ampak tudi zelo pomanjkljivi in ne za naše razmere pisani. Naš koledar je pa izborno sestavljen, tako da bode vsakemu vzoren svetovalec v vseh gospodarskih zadevah. Vsebinska je: Koledar za leto 1906, poštna določbe, živinoreja, mlekarstvo, vinoreja, kletarstvo, sadjereja, živinozdravilstvo, različne za kmetijstvo važne postavbe, različne tabele za merjenje lesa, poseben zapisnik za knjigovodstvo in vpisovanje delavcev, zapisnik za beležbe itd. Knjižica je jako okusno in pripravno v močno črno platno vezana. Upamo, da bode ta knjižica veliko pripomogla v povzdigo našega slovenskega kmetijstva in jo vsakomur toplo priporočamo. Cena koledarju je samo K 1-80, s pošto K 2, in opozarjamo na današnji inserat.

Jaka Štoka: Trije tički. Burka v dveh dejanjih, jako pripravna za naše odre na deželi. G. pisatelj je vodja slovenskega diletantskega gledališča v Trstu in je v tej igrici pokazal, da je dober šalivec. Knjižica, ki stane 50 vin., po pošti 60 vin., se naroča pri pisatelju v Trstu, Narodni dom.

Gospodarske stvari.

Gnojenje in obdelovanje travnikov in deteljišč.

(Priloga „Kmetovalcu“.)

Zakaj moramo naše travnike in deteljišča bolj gnojiti in bolj obdelovati kakor dosedaj?

Vsakemu izmed nas je znano, da se dá doseči z obdelovanjem in gnojenjem travnikov veliko lepše pridelke. Saj se zgodi, da se tu in tam dobé s pravilnim in večkratnim gnojenjem pridelki, ki so po dvakrat in celo po trikrat tako veliki kakor prej. Tako so nam znani slučaji iz Češkega in Zgornje Avstrijskega, da so se povzdignili pridelki od 20 do 30 metričnih centov na 60 do 70 metričnih centov in še više. Pa ne le to! Vsak, kdor se je le nekoliko bolj zanimal za gnojenje travnikov, se je lahko prepričal, da se pokažejo na gnojenih mestih razne trave in detelje in da se košnje tudi na to stran izboljšajo.

Če so že večji pridelki sami na sebi toliko vredni, da se izplača gnojenje travnikov, potem mora vsakega gospodarja toliko bolj vnmati tudi to dejstvo, da se z gnojenjem izboljša tudi trav-

niška ruša, da se izboljša sestava krme, kar je posebno važnosti, ako hočemo pri živinoreji doseči lepše uspehe.

Živini je treba krme, ki ima dosti beljakovin, dosti tolšč in brezdušikovih snovi (škroba — štirke), in katera ima vse te redilne snovi tudi v pravem razmerju. Posebno važne so v tem oziru beljakovine in tolšče, in sicer zaradi tega, ker so pred vsem potrebne za napravo mesa in mleka v živalskem telesu. Prav iz tega vzroka gledamo pri nakupu močnih krmil najbolj na to, koliko se nahaja v njih beljakovin in tolšč. Te snovi se po trikrat dražje plačujejo kakor n. pr. škrob. Iz tega lahko izvajamo, da je seno toliko več vredno, kolikor več ima v sebi beljakovin in tolšč.

Z mnogimi preiskavami se je dognalo, da se na gnojenih travnikih pomnože beljakovine in tolšče v senu. Tako n. pr. se je dognalo s preiskovanjem sena, ki se je dobilo na ravno tistem travniku, da je imelo seno iz nepognojenega prostora samo 7% beljakovin in 1-5% tolšč, dočim je imelo pognojeno seno 12% beljakovin in 2-5% tolšč. Seno je bilo vsled gnojenja skoraj še enkrat tako bogato na beljakovinah in tolščah kakor prej. Če se z gnojenjem pridelek podvoji in ob enem tudi dobrota krme izboljša, potem je uspeh gnojenja še veliko več vreden kakor se navadno misli.

Račun o uspehu gnojenja na nekem travniku je pokazal sledeče številke glede kakovosti sena.

Na 1 ha se je pridelalo v senu:
brez gnojenja 400 kg beljakovin in 79 kg tolšč
z gnojenjem pa 1200 „ „ 260 „ „

Ta zgled nam kaže, da se je pridelalo z gnojenjem trikrat toliko beljakovin v krmi in da se je vsled tega izdatno povečala tudi tečnost krme.

Pa še nekaj je pripomniti. Z beljakovinami vred se nahaja v krmi zmeraj tudi sorazmeren del fosforovega kislega apna. Kakor se v živalskem telesu meso in kosti skupno razvijajo, zlasti pri mladi živini, ravno tako najdemo tudi pri senu, da se vsled gnojenja s Thomasovo žlindro skupno pomnože beljakovine in fosforovokislo apno. Prav v tem slučaju se je dognalo, da se je vsled gnojenja pomnožilo fosforovokislo apno, ki rabi kakor znano za napravo kosti, od 40 kg na 180 kg, to je za več kakor 4kratno množino. Zato pa tudi vidimo, da se živina, rejena z gnojenim senom, veliko bolj razvija, da hitreje raste in da daje tudi več mleka, z eno besedo, da je v vsakem oziru boljše za užitek.

Če pomislimo, da je mogoče z malimi stroški doseči ugodne uspehe, tudi že s 50 K na 1 ha, potem lahko trdimo sledeče:

Ako hočemo zares pri živinoreji napredovati in doseči ugodnejše uspehe kakor dosedaj, potem moramo svoje travnike dobro obdelovati in gnojiti.

In kar velja za travnike, to velja tudi za deteljišča.

Obdelovanje travnikov in deteljišč.

Med vsemi kmetijskimi zemljišči prizadevajo travniki najmanj dela. Oranja, pripravljanja za setev itd. vsegga tega ni treba pri travnikih. Stroški obdelovanja so zaradi tega veliko manjši. Pri vsem tem nam pa dajejo travniki boljše dohodke kakor njive.

Ker travniki ne zahtevajo posebnega dela, zapeljuje to premnogo naših gospodarjev, da za travnike sploh nič ne store in da jih prav nič ne obdelujejo. To pa ni prav! Ako puščamo travnike v nemar, potem nam morajo opešati in dajati le pičle pridelke. Ako hočemo na travnikih redno lepe in dobre košnje, potem jim moramo nadomeščati vse porabljene snovi. Kakor njive, tako moramo tudi travnike gnojiti. Razun tega jih je treba obdelovati.

Pri obdelovanju travnikov je gledati na to, da se odpeljuje preobilna moča; premokri travniki dajejo slabo krmo in malo krme. Po takih travnikih raste kislava trava, bičeje in ločje. Če je travnik presuh, naj se predela v njivo, ker daje v takih legah prepičle dohodke. Pri nas je žal večkrat narobe. Najboljše travniške lege se preoravajo in obdelujejo za njive, namesto da bi imeli po takih mestih izborne travnike. Obdelovanje travnikov obstoji tudi v tem, da se ne poravnava samo krtine, ampak da se travniška ruša prevleče z ostro travniško brano. Na ta način zamore zrak lažje dohajati v zemljo in razkrajati v njej prepotrebne redilne snovi.

Na lahki zemlji, posebno na barju in mahovju kakor tudi na pešeni zemlji se priporoča namesto brane valjar, in sicer zaradi tega, ker se vsled mraza in otajanja vzdigujejo trave in ker se na ta način razgalijo korenine. S povaljanjem se pritisnejo nazaj na zemljo. Prav je tudi, da se slabo obraščena mesta po travnikih obsejejo s pripravno mešanico detelj in trav.

Kakor je treba travnike obdelovati, tako je treba tudi deteljišča spomladi obdelovati, posebno večletna. Vsako pomlad naj se dobro prevlečejo z brano, ki rahlja površno skorjo in uniči mnogo plevela.

Gnojenje travnikov in deteljišč.

Ako se človek ne more zaradi revščine in drugih neugodnih razmer dobro hraniti, postane suh, bled, slaboten in bolehen. Zato, ker telo ne dobiva tistih redilnih snovi, ki so za ugoden razvoj, za življenje in za zdravje neobhodno potrebne.

Nekaj sličnega je pri rastlinah. Tudi pri rastlinah opazujemo, da se na pustih in opešani zemlji slabo razvijajo. Rastline le tam popolnoma obrode, kjer imajo dosti živeža v zemlji, kjer ne manjka glavnih redilnih snovi, kjer se nahaja v zemlji dosti fosforove kisline, dosti kalija, dosti dušika in apna. Če manjka le ena izmed naštetih redilnih snovi ali če se nahajajo v nezadostni množini v zemlji, pa se ne morejo rastline dobro razvijati, niti dajati bogatih pridelkov.

Pri gnojenju travnikov in deteljišč je gledati pred vsem na to, da se spravlja v zemljo zadosti fosforove kisline in kalija, kajti teh redilnih snovi potrebujejo travniške rastline največ. Brez dušika se na travnikih zaradi tega lažje izhaja, ker ga sprejemajo detelje in druge stročnate rastline iz zraka in ker ga prepuščajo tudi drugim travniškim rastlinam. Prav zaradi tega prištevamo detelje k dušik nabirajočim rastlinam. Na travnikih pa, kjer manjka detelj in stročnatih rastlin in kjer nam je na tem, da se z deteljami vred razvijajo kolikor mogoče tudi trave, se mora gnojiti tudi z dušikom, bodisi da ga dajemo v podobi gnojnice ali pa v podobi umetnih gnojil.

Na vsak način se mora pa skrbeti za fosforovo kislino in kalij. Po dosedanjih izkušnjah se priporoča za dodajanje fosforove kisline še najbolj Thomasova žlindra, ki ni le najboljše, nego je tudi najcenejše gnojilo za travnike. Ona ima fosforovo kislino v lahko raztopni obliki in deluje toliko časa v zemlji, dokler je rastline popolnoma ne porabijo. Zaradi tega se priporoča Thomasova žlindra tudi za močno gnojenje, posebno na travnikih, ki so se dosedaj zanemarjali.

Za dobro obdelane travnike in deteljišča se rabi za 1 hektar 500—800 kg Thomasove žlindre

za 1 oral 250—490 „ „

Za slabo obdelane travnike pa

za 1 hektar 800—1000 kg Thomasove žlindre

„ 1 oral 400—500 „ „

Tako velike množine so potrebne tudi za ornice, menjalne senožeti in deteljišča.

Pri zemlji (travnikih), ki ima že po naravi v sebi kalijeve snovi, ali se gnoje z gnojnico, zadostja sicer tudi, ako se rabi le Thomasova žlindra. Ako se rabi obenem s Thomasovo žlindro tudi kajnit, ali 40% kalijeva sol, se smeta obe gnojili zmešati in potrositi; zmes pa ne sme stati, preden se rabi, dalje nego 24 do 36 ur, ker se sicer sprime v grude.

Kdaj naj se potrosi Thomasova žlindra? Prej se je potrošala Thomasova žlindra vobče jeseni. Kmetijska praksa je pa dokazala, da se porablja s prav tako dobrim uspehom tudi po zimi ali rano spomladi; potrosi se lahko celo na tanko sneženo plast.

Kar se tiče različnih Thomasovih žlinder, ki se dandanes dobe v trgovini, je še najboljše ona z znamko „Zvezda“ (Sternmarke) od tvornic za Thomasovo žlindro z. z. o. z. v Berlinu. Paziti je zaradi tega pri naročanju posebno na to, da so vreče tako zaznamovane, da so plombirane in da imajo napovedano tudi množino fosforove kisline.

Listnica uredništva.

V Gradec. Popravka, ki smo ga sprejeli na dopis z zgornjim naslovom, nam ni mogoče prijaviti, ker izmed onih starih gospodov, ki so podpisani na popravku, ni bil niti eden v omenjenem dopisu imenovan, niti se ni najmanj namignilo v dopisu na enega ali drugega izmed podpisanih. Popravek naj se formulira kot izjava, potem jo morebiti priobčimo.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tolšč v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom
Ivan Hoff
in z levjo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
» 1/2 » 50
Dobiva se povsod.

Laneno olje, pristno,

ima v zalogi in ga pošilja podpisani po povzetju ali če se denar naprej pošlje. Cena po dogovoru.

Alojzij Trampuš,

izdelovalec lanenega olja v Golembrodu pri Medvodah, Kranjsko.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izšel:

Anton Janežičev

nemško-slovenski slovar

(Deutsch-slovenisches Hand-Wörterbuch).

Četrtri, predelani in pomnoženi natis

priređil Anton Bartel.

1905.

Dobiti je tudi

Anton Janežičev

slovensko-nemški slovar.

Tretji, predelani in pomnoženi natis

priređil France Hubad.

Cena vsakemu: mehko vezan K 6.—, trdo vezan z usnjatim hrbtom K 7.20 (po pošti 30 vin. več).

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu so dobiti

krasne platnice

za knjigo: „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini“ od Jern. pl. Andrejka po ceni K 1.— za komad, po pošti 30 vin. več.

Kupi se Andr. Einspieler-jev

„Slovenski prijatelj“

vsi letniki skupaj, ali pa tudi posamezni. Ponudbe samo pod naslovom: „Prijatelj“, poste restante, Ljubljana.

Za novo

izdelovanje in prenovljenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, tabernakeljev, okvirjev ter svetih podob se priporoča

podobarska in pozlatarska delavnica

Jan. Coleš

v Celovcu, Živinski trg št. 9.

Priznana fina dela in nizke cene. Vsake konkurence zmožna, domača tvrdka!

Izjava.

Podpisana izjavlja, da ne more č. g. J. Českému, župnemu oskrbniku v Lipi nad Vrbo nič častizalnega očitati, in javno prekličie in obžaluje, ker ga je obrekovala. Zahvali ga, da ji je dne 4. decembra t. l. pri c. kr. sodnji v Rožeku odpustil.

Karolina Florianz.

Izjava.

Podpisana izjavlja, da ne more gospodični Mariji Turkovi, gospodnji v Lipi nad Vrbo, nič častizalnega očitati, in javno prekličie in obžaluje, ker jo je tolikokrat obrekovala. Zahvali jo, da ji je dne 7. decembra t. l. pri c. kr. sodnji v Rožeku odpustila.

Karolina Florianz.

Dobri in pridni

hlapci

se takoj sprejmejo na posestvu „Stefanshof“ v Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron, po uporabnosti.

Koledar za kmetovalca

spisal državni mlekarški nadzornik

J. Legvart.

Prepotrebni ročni zapisnik za slovenske kmetijske podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

Najlepše božično ali novoletno darilo za združnike, kmetijske sine itd.

Vsebina:

Koledar za l. 1906.

Poštna določbe.

Živinoreja.

Mlekarstvo.

Vinoreja.

Kletarstvo.

Sadjereja.

Živinozdravništvo.

Važne postavbe.

Zapisnik za knjigovodstvo.

Zapisnik za beležke

itd.

Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicami 1 K 80 v, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštne prosto, na kar opozarjamo posebno kmetijske podružnice.

Naroči se pri založniku

Iv. Bonač v Ljubljani.

Najceneje usnje za jesen

je dobiti

v trgovini z usnjem poleg gostilne „Kleeblatt“ na Novem trgu v Celovcu.

„Goriško vinarsko društvo,“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej.

Vzorci vin pošilja na zahtevo.

Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva:

Gorica, ulica Barzellini št. 25.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„**CROATIA**“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo nadohu, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb.** — Radi tega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.“

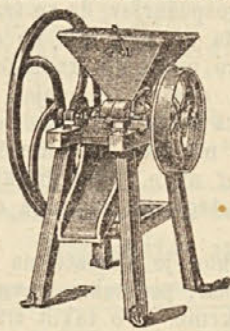
Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretić, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Ustanovljena l. 1360.

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi ležišči za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za drobljenje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane itd. izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II./1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in prekupei se sprejmejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.